

การศึกษาการวางแผนพัฒนาโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นายมนตรี สาทระจำเริญ

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-371-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

20 ก.ค. 2544

**A STUDY OF DEVELOPMENT PLANNING OF SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF
BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION**

MR. MONTRI SATJUMREAN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-371-7

มนตรี สาตราจารย์: การศึกษาการวางแผนพัฒนาโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF DEVELOPMENT PLANNING OF SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. สนั่นจิตร์ ตูคนนท์ทรัพย์, 154 หน้า, ISBN 974-334-371-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยสรุปจากรายการที่มีผู้ตอบแบบสอบถามระดับสูงสุด พบว่า

1. ชั้นเตรียมการวางแผน โรงเรียนมีการจัดทำแผนทั้ง 3 ประเภท คือ แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี แต่แผนที่มีผู้ระบุสูงสุด คือ แผนปฏิบัติการประจำปี ผู้ทำหน้าที่วางแผนพัฒนาโรงเรียน คือ คณะกรรมการวางแผน มีการกำหนดแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะ มีการให้ความรู้แก่บุคลากรในการวางแผน และมีการจัดเก็บข้อมูลในการวางแผน ปัญหา คือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบในการวางแผนในส่วนของการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะ

2. ชั้นการวางแผน โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายในการวางแผน ให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดการใช้ทรัพยากร ปัญหา คือ ขาดการควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานจัดทำแผนที่ต่อเนื่อง

3. ชั้นการนำแผนไปปฏิบัติ โรงเรียนมีการมอบหมายงานในการนำแผนไปปฏิบัติ มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรในส่วนของการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะ มีการประสานงาน นิเทศและช่วยเหลือ และติดตามผลการนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหา คือ บุคลากรมีชั่วโมงสอนมากจึงไม่มีเวลาในการนำแผนไปปฏิบัติ

4. ชั้นการติดตามและประเมินผล โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ มีการจัดทำรายงาน และรายงานผลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน ปัญหา คือ ขาดผู้ชำนาญการในการทำหน้าที่ติดตามและประเมินผล และขาดการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ชั้นการปรับแผนและจัดทำแผนใหม่ โรงเรียนมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับแผนและจัดทำแผนใหม่ และมีการนำผลประเมินไปใช้ปรับแผนทุกปี ปัญหา คือ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการปรับแผนและจัดทำแผนใหม่

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4183761827: MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: DEVELOPMENT PLANNING / ELEMENTARY SCHOOLS / EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT / BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
MONTRI SATJUMREAN : A STUDY OF DEVELOPMENT PLANNING OF SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D. 154 pp. ISBN 974-334-371-7.

The purpose of research was to study the state and problems of the development planning of schools under the expansion of basic education opportunity project under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration.

Research findings summarized from the questionnaire responses with highest frequencies were as follows:

1. Pre-planning stage. Schools developed three types of plan: five-year development plan, annual development plan and annual operation plan. The type of plan specified with highest frequencies was are annual operation plan. The school development plan was established by the school planning committee. There was a specific program for the expansion of basic education opportunity. Schools provided personnel preparation and collected data for planning. The major problem was lack of personnel responsible for the expansion of education opportunity.
2. Planning stage. Schools employed participative planning to diagnose problems, state objectives and policies of the plan. Resource utilization was specified. The major problem was lack of continuous control and follow-up.
3. Implementation stage. Delegation was found in plan implementation. There was an operation schedule. Resources were specifically allocated for the expansion of education opportunity. Co-ordination, supervision, assistance and follow-ups of plan implementation were also found at this stage. The problem was overloaded teaching hours.
4. Follow-up and evaluation stage. Follow-up and evaluation was conducted at the end of the plan. Evaluation reports were written and sent to the agencies concerned. Major problems were lack of experts in planning, follow-up and evaluation.
5. Revision or replanning stage. Evaluation results were used for revision or replanning every year. The major problem was lack of concern for updating the plan.

ภาควิชา บริหารการศึกษา _____

สาขาวิชา บริหารการศึกษา _____

ปีการศึกษา 2542 _____

ลายมือชื่อผู้จัดทำ _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศนันจิตร ตุนนททรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ และช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องของการวิจัยอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยจึงขอกราบขอพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ ดร.ปองสิน ชูวัฒนกุล อาจารย์ธันวา จิตรระกุล รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร อาจารย์ไพรัช อรรถกามาพันธ์ ผู้อำนวยการกองวิชาการ อาจารย์อุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบ และประเมินผล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษาของแบบสอบถาม ตลอดจนการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

นอกจากนี้ใคร่ขอขอบคุณ คุณพัชนี สิทธิพิลากุล คุณมาสวิมล รักบ้านเกิด คุณศิริวรรณ จันทร์กระพ้อ คุณวิไลรัตน์ จุลศิริ คุณสถานิต รัตต์บุญญ คุณวนารัตน์ ไกรรวมสมัย ที่ได้กรุณาช่วยเหลือด้านข้อมูลเบื้องต้น และให้คำแนะนำ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการทุกท่านที่ให้ข้อมูล และกรุงเทพมหานครที่ให้ทุนในการศึกษาคั้งนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนคุณพ่อเสงี่ยม สาตรจำเริญ คุณครวริศ ไชลกคงถาวร คุณคำแปง ทิศชอบ คุณเพ็ญสินทร์ สาตรจำเริญ เด็กชายกิตติชัย สาตรจำเริญ เด็กชายณัฐภาส สาตรจำเริญ และเพื่อน ๆ ร่วมงานในกองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครทุกท่านที่มีส่วนให้กำลังใจ และคอยช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยไว้ ณ โอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายมนตรี สาตรจำเริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ท
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิจัย.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน.....	10
การวางแผนพัฒนาโรงเรียน.....	39
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1: สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตอนที่ 2: สภาพการวางแผนพัฒนาโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร	64
ตอนที่ 3: ปัญหาการวางแผนพัฒนาโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร	101
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผลการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	121
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก	128
ภาคผนวก ข	130
ภาคผนวก ค	133
ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	60
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นเตรียมการวางแผน.....	64
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นการวางแผน.....	76
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ..	84
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นการติดตาม และประเมินผล.....	93
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นการปรับแผนหรือ จัดทำแผนใหม่.....	99
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในขั้นเตรียมการ วางแผน.....	101
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในขั้นการวางแผน.	103
9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในขั้นการนำแผน ไปปฏิบัติ.....	105
10	รายการและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในขั้นการติดตาม และประเมินผล.....	107
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในขั้นการปรับแผน และการจัดทำแผนใหม่.....	109

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กระบวนการในการวางแผนตามแนวคิดของ เอกรัย กิจุฑพันธ์.....	28
2 กระบวนการวางแผนตามแนวคิดของ สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์.....	32
3 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน.....	43
4 โครงสร้างของแผนงานในโรงเรียน.....	45

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย